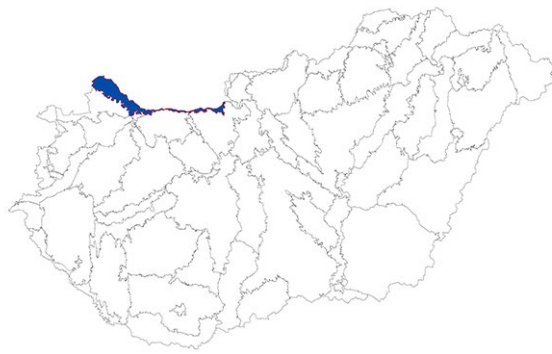

DUNA-RÁBA-MEDENCE

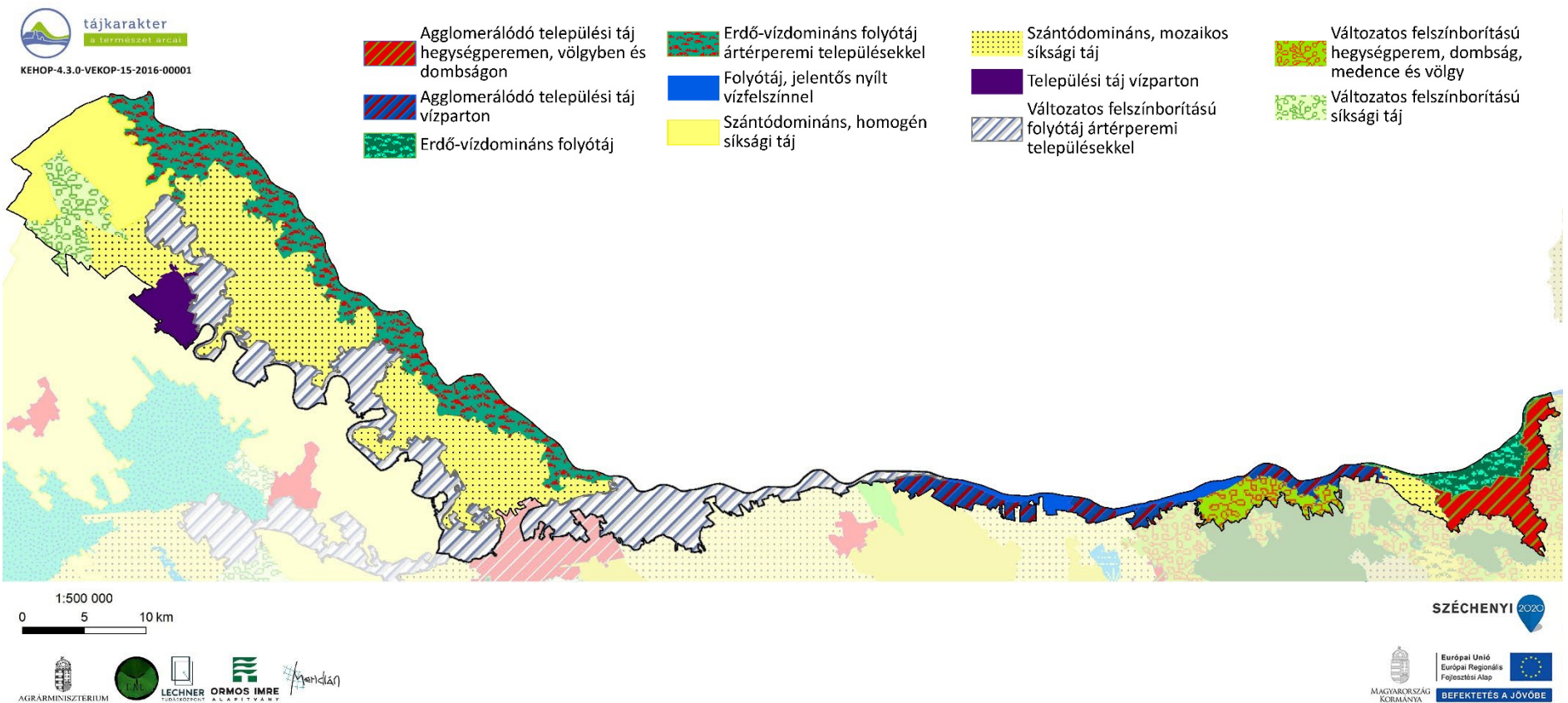
201. FELŐ DUNA MENTE TÁJKARAKTER-TERÜLET

A Felső Duna mente tájkarakter-terület a Duna Északnyugat-magyarországi szakaszát kísérő ártéri és mentesített ártéri sík, amelyet a földrajzi nevezéktan Szigetközi, Győr–Tatai és Komárom–Esztergomi részre bont. Összefüggő ártéri erdők inkább csak a szigetközi részre jellemzőek, Győr és Esztergom között magas a települési, ipari és infrastrukturális beépítettség, bolygatottság. Területe 781,8 km².

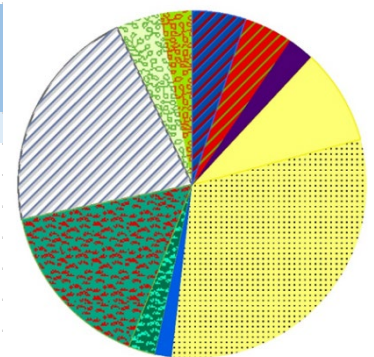

Fotó: Csorba Péter (Szigetköz, Dunakiliti, 2015)

A Felső Duna mente tájkarakter-területen előforduló tájkarakter-típusok

Tájkarakter-típusok	Össz-terület (km ²)	Terület-arány (%)	Folt-szám	Átlagos foltméret (km ²)	Szórás (km ²)
Felső Duna mente	781,79	100,00%	19	41,15	39,10
Agglomerálódó települési táj vízparton	38,56	4,93%	4	9,64	5,24
Agglomerálódó települési táj hegységperemen, völgyben és domboságon	35,53	4,55%	1	35,53	0,00
Települési táj vízparton	18,92	2,42%	1	18,92	0,00
Szántódomináns, homogén síksági táj	69,63	8,91%	1	69,63	0,00
Szántódomináns, mozaikos síksági táj	243,14	31,10%	4	60,79	45,16
Folyótáj, jelentős nyílt vízfelszínnel	12,12	1,55%	2	6,06	0,09
Erdő-vízdomináns folyótáj	19,45	2,49%	1	19,45	0,00
Erdő-vízdomináns folyótáj ártérperemi településekkel	123,97	15,86%	1	123,97	0,00
Változatos felszínborítású folyótáj ártérperemi településekkel	164,62	21,06%	2	82,31	13,48
Változatos felszínborítású síksági táj	32,25	4,12%	1	32,25	0,00
Változatos felszínborítású hegységperem, domboság, medence és völgy	23,59	3,02%	1	23,59	0,00

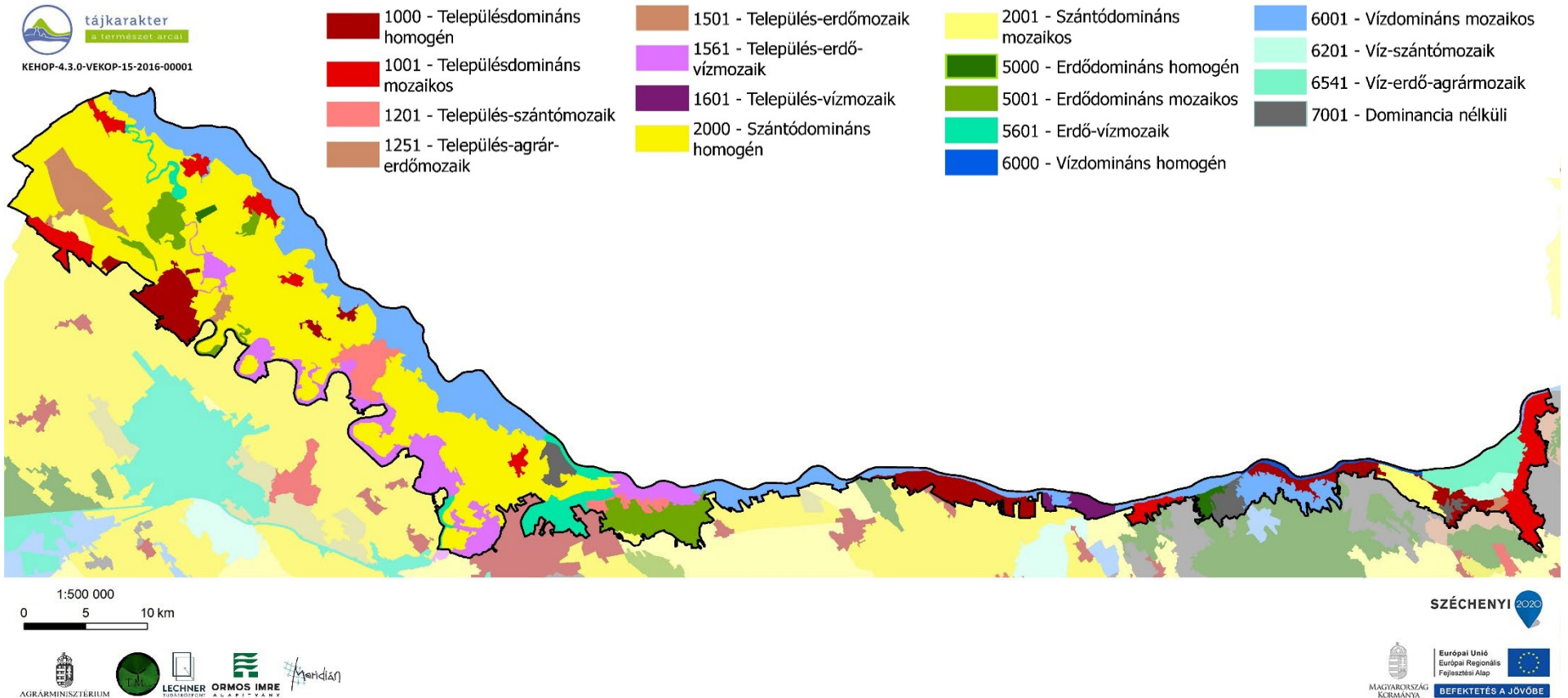

A FELSŐ DUNA MENTE TÁJKARAKTER-TERÜLET KULCSJELLEMZŐI

I/1. Domborzat

A táj domináns domborzati típusa a tagolt síkság, amelynek területi aránya 36 %. Emellett jelentős még a tagolatlan síkság kategória részesedése is valamivel több mint 26%. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/1. térkép)

I/2. Komplex felszínborítás-típusok

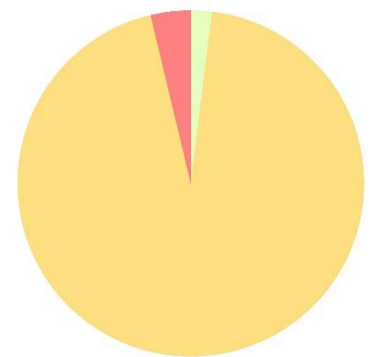
(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/2. térkép)

TERMÉSZETI JELLEMZŐK

II/1. Éghajlati körzetek

Döntően mérsékelt meleg - száraz (94%), keleti részén foltokban meleg - száraz, illetve mérsékelt hűvös - száraz területek is előfordulnak. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/1. térkép)

Éghajlati körzetek	Területarány (%)
Felső Duna mente	
mérsékelt meleg - száraz	94,31%
meleg - száraz	3,71%
mérsékelt hűvös - száraz	1,98%

II/2. Tengerszint feletti magasság

A tengerszint feletti magasság a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző magassági értékek leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/2. térkép)

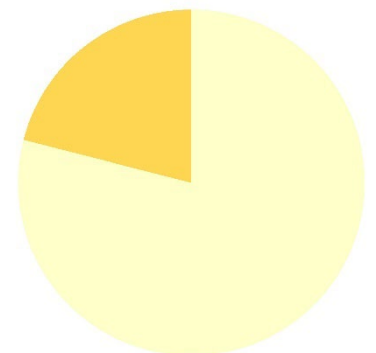
II/3. Relief

A relief a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző felszín-mozgalmassági jellemzők leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/3. térkép)

II/4. Alapkőzet

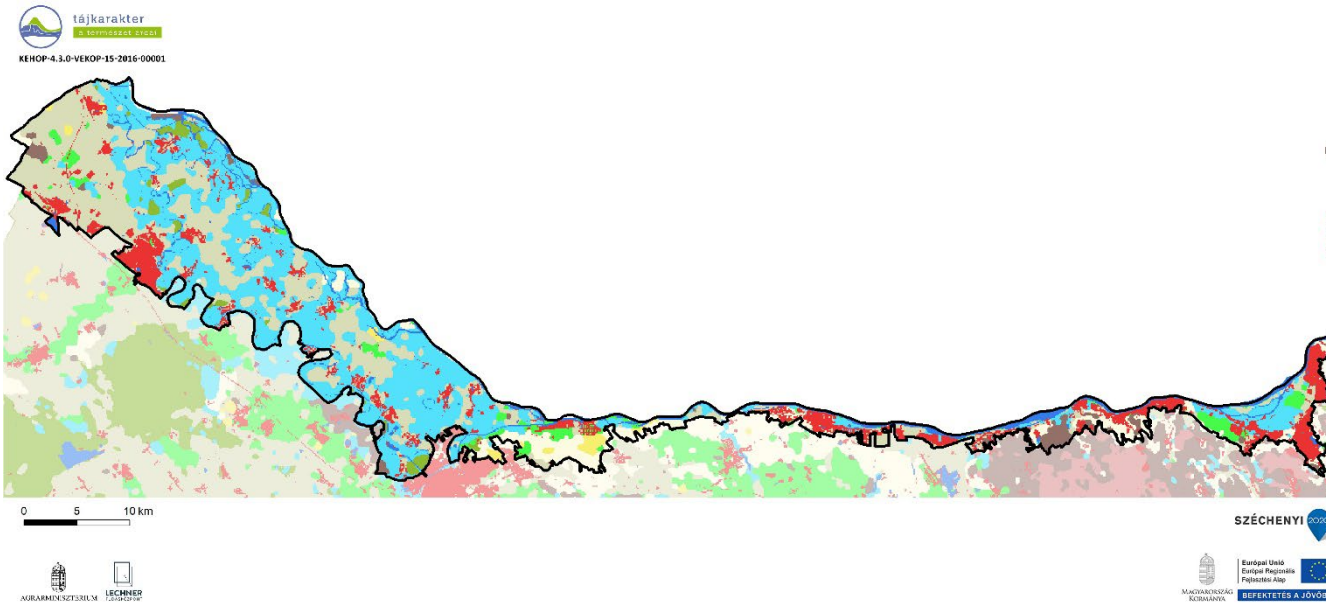
A táj domináns alapkőzet típusa a glaciális és alluviális üledék, amelynek aránya közel 80%. Emellett a táj egy-egy részén a löszös üledékek a meghatározóak. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/4. térkép)

Kőzet név	Területarány (%)
Felső Duna mente	100,00%
andezit, bazalt, riolit	0,10%
glaciális és alluviális üledék	78,66%
harmadkori és idősebb üledék	0,24%
löszös üledék	20,97%
mész- és dolomit	0,03%

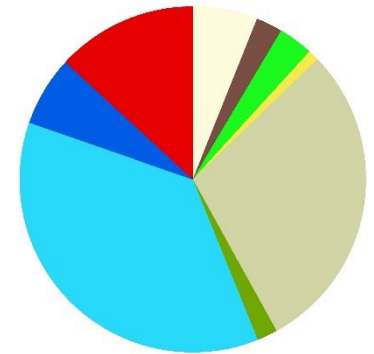

II/5. Talajtípusok

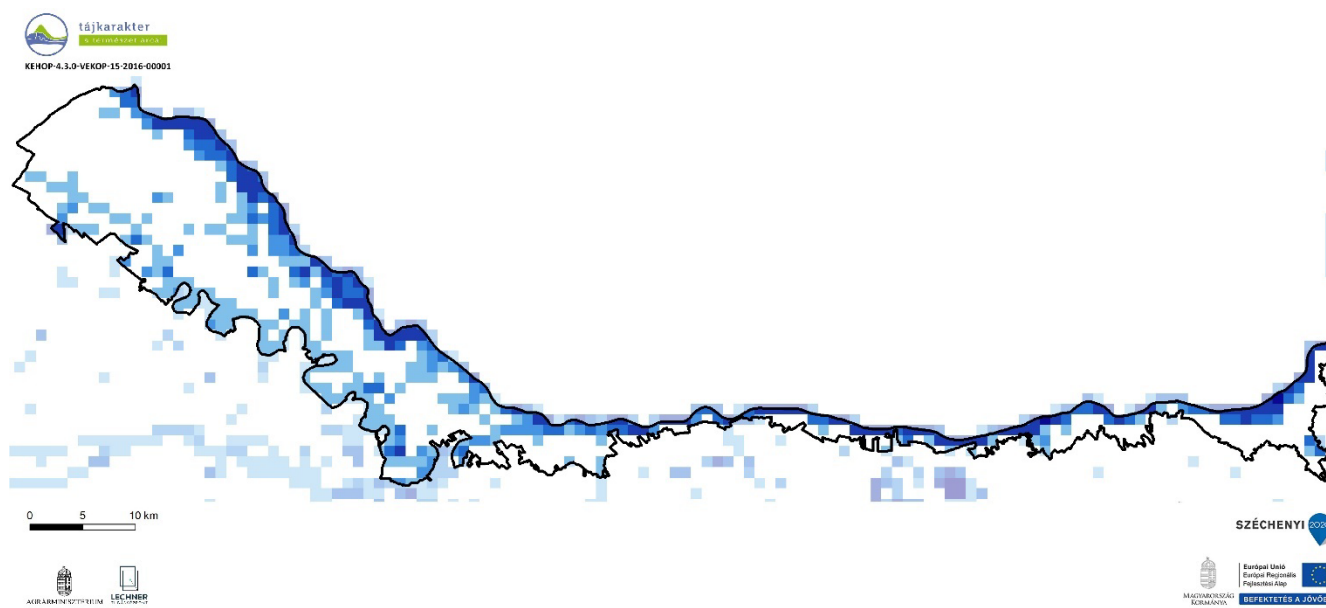

Talajtípus	Területarány (%)
Felső Duna mente	100,00%
Öntés és lejtőhordalék talajok	36,43%
Réti talajok	29,16%
Beépített terület	13,15%
Nyílt vízfelszín	6,53%
Váztalajok	6,04%
Csernozjom talajok	3,23%
Barna erdőtalajok	2,46%
Láptalajok	1,91%
Szikes talajok	1,05%
Közethatású talajok	0,02%

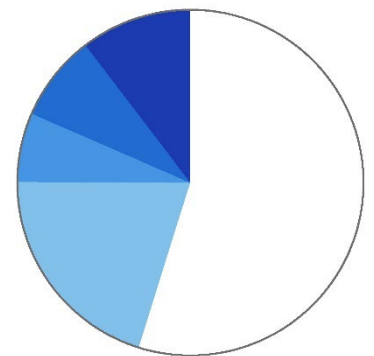

A táj változatos talajtakarójú. Mindazonáltal a két meghatározó talajtípus: az öntéstalaj és a réti talaj. Ezek együttesen a táj több, mint kétharmadát borítják. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/5. térkép)

II/6. Felszíni vizek területaránya

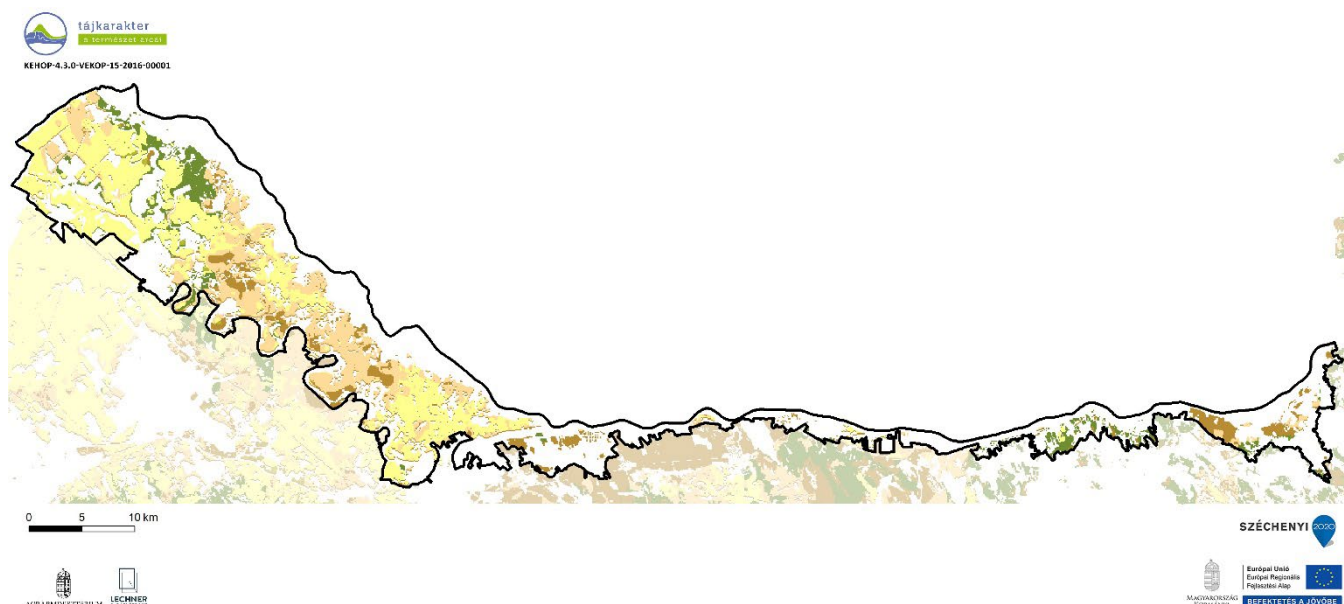

Felszíni vizek területaránya	Területarány (%)
Felső Duna mente	
0-1% - nincs, elenyésző	54,67%
1-5% - alacsony	20,20%
5-10% - közepes	6,44%
10-20% - magas	8,08%
20-50% - nagyon magas	10,35%
50-100% - meghatározó	0,25%

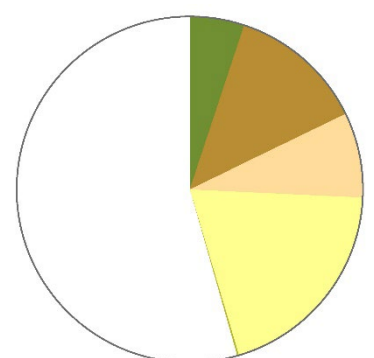

A felszíni vizek aránya a tájban magas, 0,055 km²/km² (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/6 térkép)

II/7. Ökotípusos földhasználat

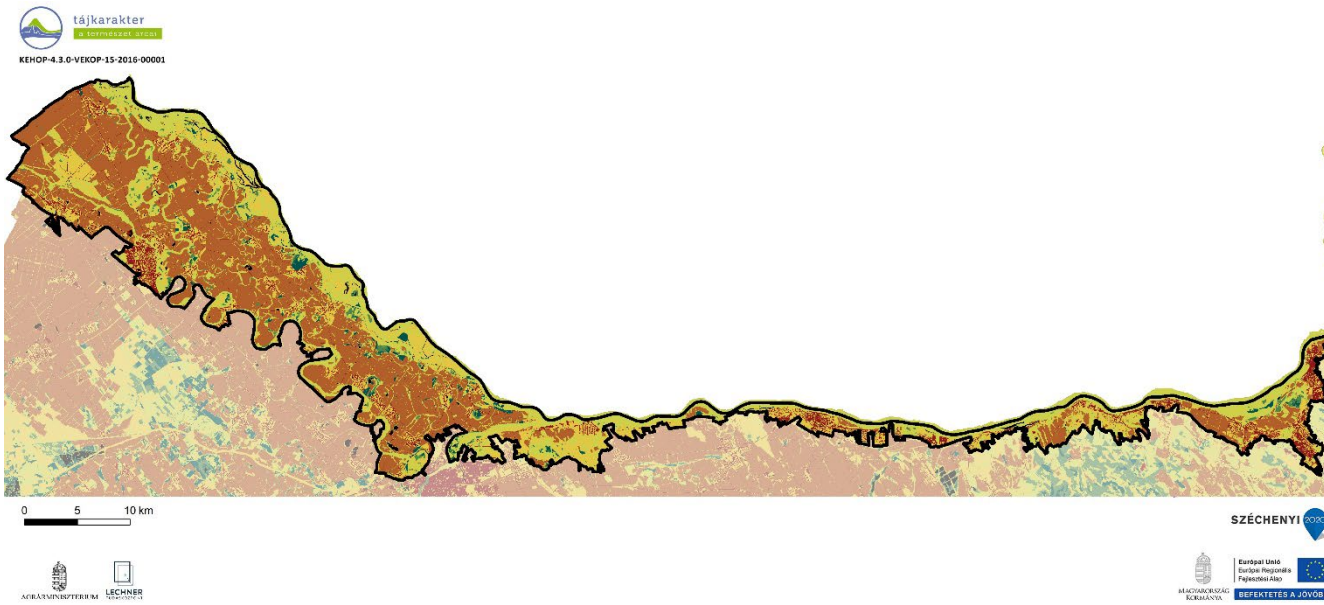
Az ökotípusos vizsgálat szerint a táj területének több mint 5 %-án erdősítés javasolt, a terület 8 százalékán (főképp a Szigetközben) pedig - a növénytermesztés szempontjából közepes és gyenge talajadottságok, illetve a környezeti érzékenység következtében - a szántók extenzifikációja (földhasználat-váltás vagy szántóföldi művelés külterjesítése) indokolt. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/7. térkép)

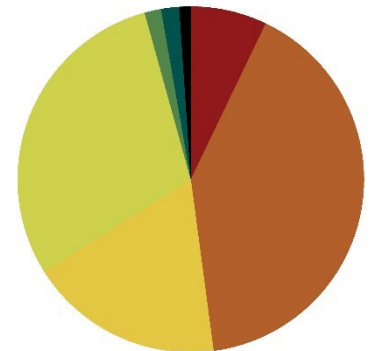
Ökotípusos földhasználat	Területarány (%)
Felső Duna mente	45,59%
kiváló termőhelyi adottságú szántó	19,68%
kiváló termőhelyi adottságú, környezetileg érzékeny szántó	0,17%
gyenge és közepes termőhelyi adottságú szántó	12,73%
gyenge és közepes, környezetileg érzékeny szántó	7,94%
erdőtelepítésre javasolt terület	5,09%

II/8. Ökológiai állapot

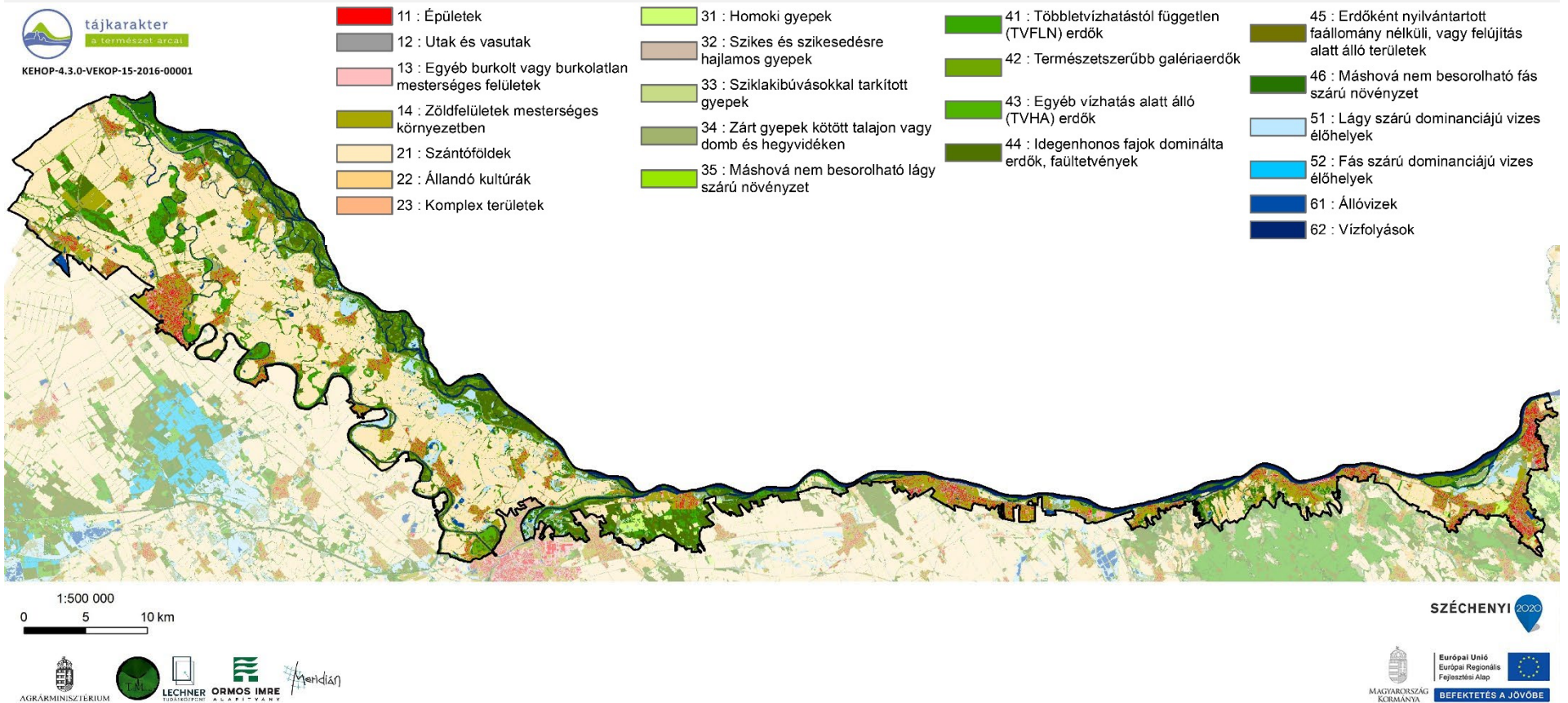
Ökológiai állapot	Területa rány (%)
Felső Duna mente	
Mesterséges felszín	7,1
Rossz ökológiai állapot	40,8
Kedvezőtlen ökológiai állapot	18,1
Közepes ökológiai állapot	29,7
Jó ökológiai állapot	1,5
Kiváló ökológiai állapot	1,7
Adathiány	1,1

Túlnyomó részt rossz (41%) és közepes (30%) állapotú területek vannak jelen, a beépített területek aránya 7%, a kiváló állapotú területek aránya igen alacsony (2%), a tájkarakter-terület több, mint 1%-án adat hiány miatt nem meghatározható az állapot. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/8. térkép)

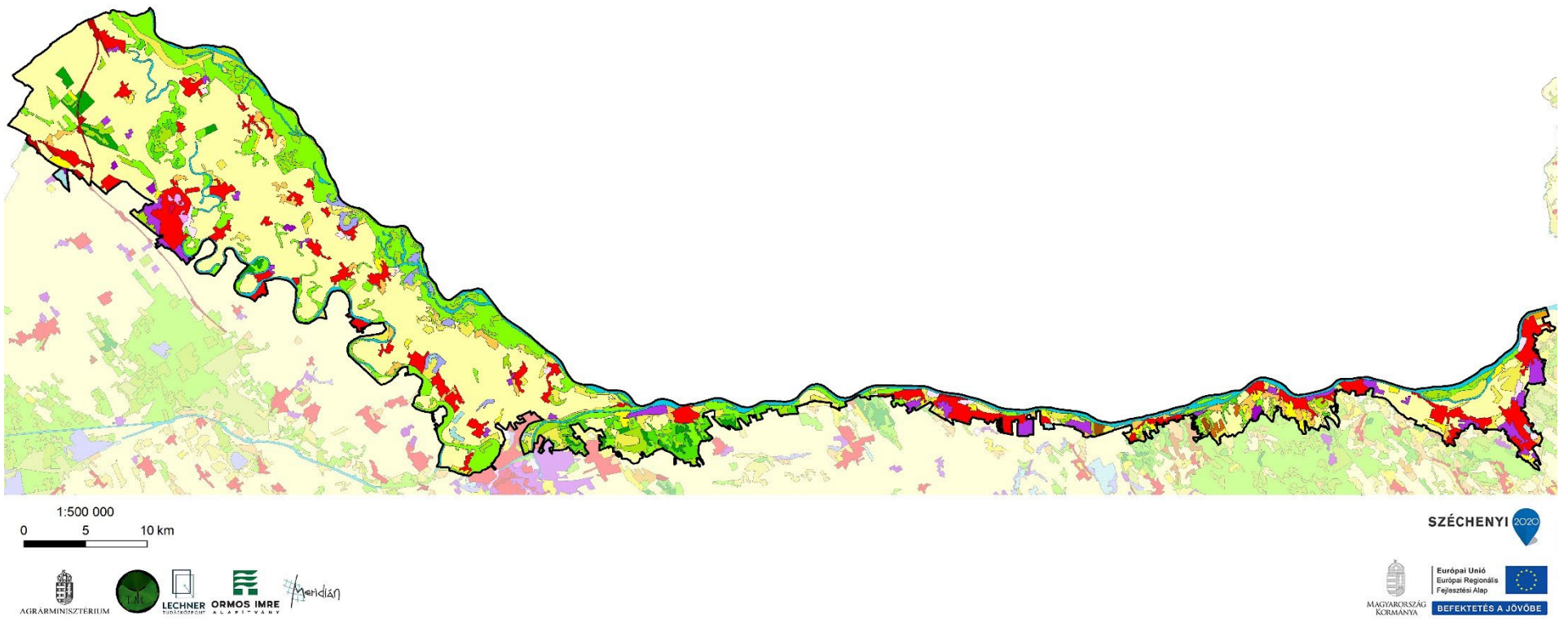
FELSZÍNBORÍTÁS-JELLEMZŐK

II/9. Ökoszisztéma-alaptérkép (2. szint)

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/9. térkép)

II/10. CORINE felszínborítás

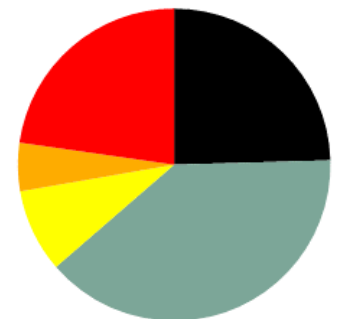
Összefüggő településszerkezet	Lerakóhelyek, meddőhányók	Rét, legelő	Átmeneti erdős-cserjés területek
Nem összefüggő településszerkezet	Építési munkahelyek	Komplex művelési szerkezet	Ritkás növényzet
Ipari vagy kereskedelmi területek	Városi zöldterületek	Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes növényzettel	Szárazföldi mocsarak
Út - és vasúthálózat és csatlakozó területek	Sport-, szabadidő- és üdülőterületek	Lomlevelű erdők	Tőzeglápok
Kikötők	Nem öntözött szántóföldek	Tülevelű erdők	Folyóvizek, vízi utak
Repülőterek	Rizsföldek	Vegyes erdők	Állóvizek
Nyersanyag kitermelés	Szőlők	Természetes gyepek, természetközeli rétek	
	Gyümölcsösök, bogyósok		

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/10. térkép)

II/11. Felszínborítás-átalakulás típusok

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/11. térkép)

Felszínborítás stabilitás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Felső Duna mente	192	100,00%
1 - Stabil	64	33,33%
2 - Kvázi stabil	64	33,33%
3 - Lépcsőzetes	18	9,38%
4 - Ciklikus	12	6,25%
5 - Dinamikus	34	17,71%

II/12. Felszínborítás-átalakulás jellege

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/2. térkép)

Felszínborítás átalakulás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Felső Duna mente	192	100,00%
1 - Változatlan terület	75	39,06%
2 - Településnövekedés	27	14,06%
3 - Extenzifikáció	31	16,15%
4 - Intenzifikáció	42	21,88%
5 - Dinamikus terület	17	8,85%

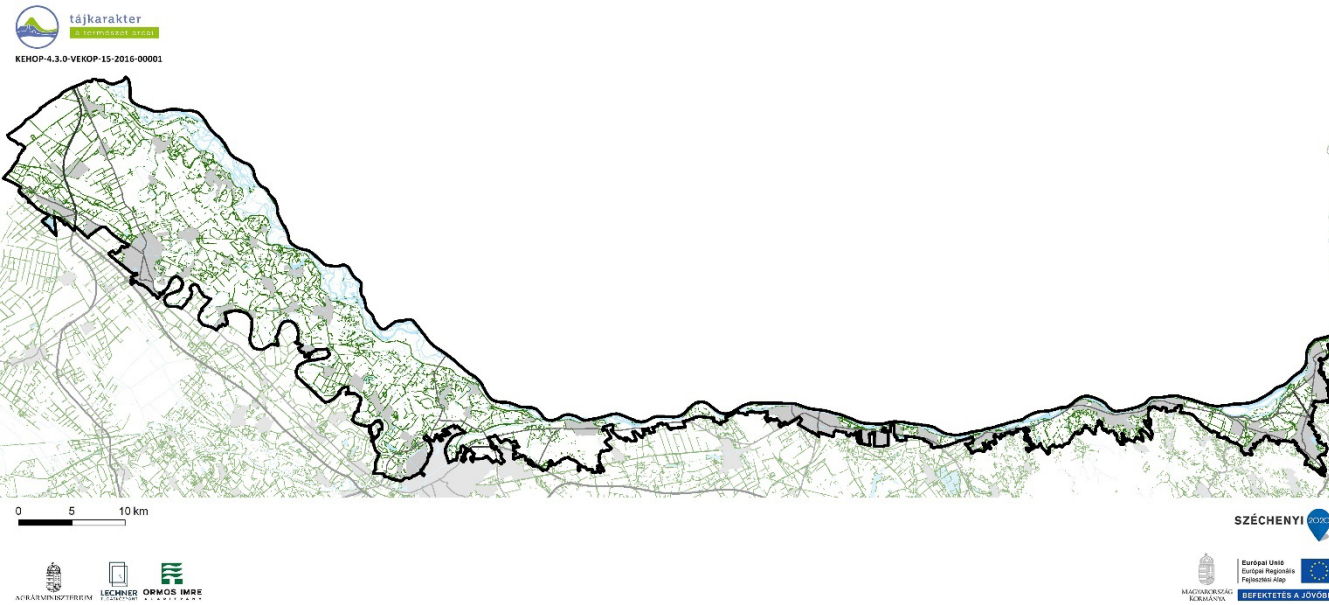

II/13.-16. Stabil felszínborítású területek (stabil településterület, stabil szántó-, kert-, szőlőterület, stabil erdőterület, stabil gyepterület és vízfelszín)

(Az indikátorok országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/13.-16. térkép)

II/17. Zöld vonalas elemek sűrűsége

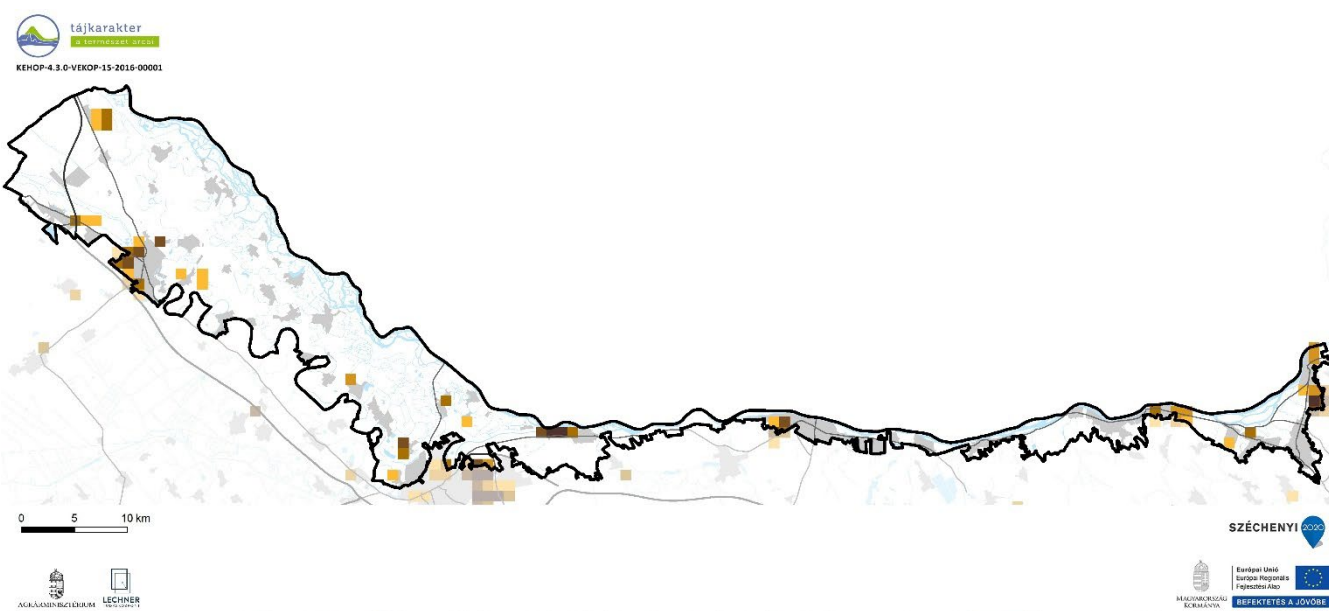

ZÖLD VONALAS ELEMEK SŰRŰSÉGE

- Zöld vonalas elem
- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Belterület
- Vízgazdálkodási térség (OTrT)

Zöld vonalas elemekben gazdag terület. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/17. térkép)

II/18. Beépítettség növekedése (1990-2018)

Beépítettség növekedése (1990-2018) Területarány (%)	
Felső Duna mente	
0%	94,46%
1-6%	1,88%
6-10%	0,89%
10-20%	1,44%
20-40%	0,95%
40-100%	0,38%

1990-2018 között a terület 6 %-át érintette új települési területek kialakulása, elsősorban a nagyobb városi központoknál és a Győrhez közel eső területeken. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/18. térkép)

II/19. Közlekedési hálózat sűrűsége

A közlekedési hálózat sűrűsége a tájban magas, 0,44 km/km² (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/19. térkép)

Közlekedési hálózat sűrűsége	Területarány (%)
Felső Duna mente	
0-0,44 km/km ²	70,83%
0,44-1,56 km/km ²	19,32%
1,56-9,44 km/km ²	9,85%

II/20. Roncolt területek aránya (külfertéses bánya, hulladéklerakó)

Földhasználati információk alapján a roncsolt területek (lerakók, külszíni bányaterületek) tájkarakter-területhez viszonyított aránya jóval az országos átlag felett van, tájalakító hatásuk jelentős. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/20. térkép)

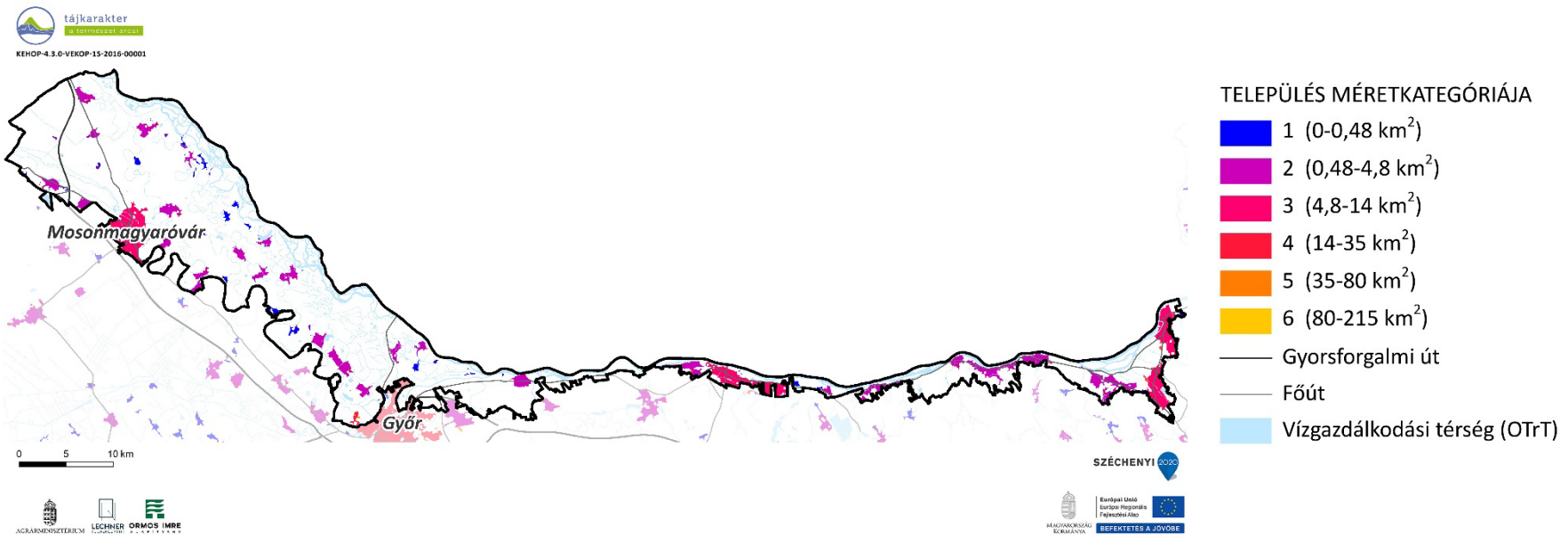
ANTROPOGÉN ÉS PERCEPCIONÁLIS JELLEMZŐK

II/21. Település-sűrűség (belterületi beépített területek eloszlása)

A Duna-Rába medencébe sorolt Felső Duna mente, Fertő–Mosoni-síkvidék, Bábolnai-dombvidék és a Rábaköz településhálózati szempontból azonos, átlagos sűrűségű (0,2 db/km²) csoportot alkot. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/21. térkép)

II/22. Településméret (átlagos belterületi települési terület mérete)

A településhálózatot változatos településméretűk, ezen belül a 2. településméret kategórián belül az átlagosan 62 ha és a 4. településméret kategórián belül az átlagosan 630 ha nagyságú települések jellemzik. A legnagyobb település 8,01 km², a 4 km²-t meghaladó települések száma 3 db, 3 db nagyterjedésű települési tere van. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/22. térkép)

II/23. Külterületi szórványbeépítés sűrűsége

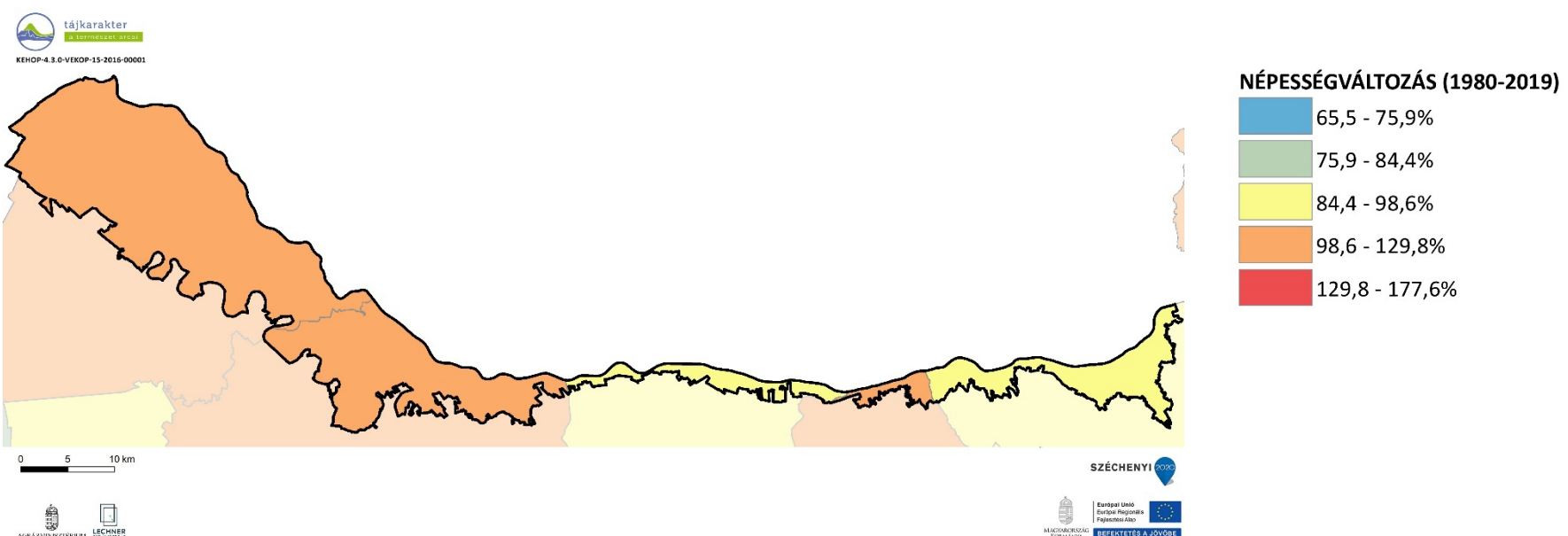
A külterületi beépítések sűrűsége az országos átlagnál ritkább (0,43 db/km²), a belterületekhez 2 db külterületi beépítés tartozik. A külterületi beépítések mérete ugyanakkor jellemzően az országos átlag feletti (1,1 ha), amely a karakter területen a kisebb falvak fele negyedével megegyező méret. A külterületi beépítések ugyanakkor változatos méretűek és elhelyezkedésűek, jellemzőek a belterületek szomszédságában és a főbb úthálózatok közelében önállóan elhelyezkedő mezőgazdasági üzemközpontok és gazdasági területek. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/23. térkép)

II/24. Nagy kiterjedésű települési tér

A Felső Duna mente tájkarakter-területen nagy kiterjedésű tréből egy található, Mosonmagyaróvár és Máriakálnok települések közigazgatási területén. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/24. térkép)

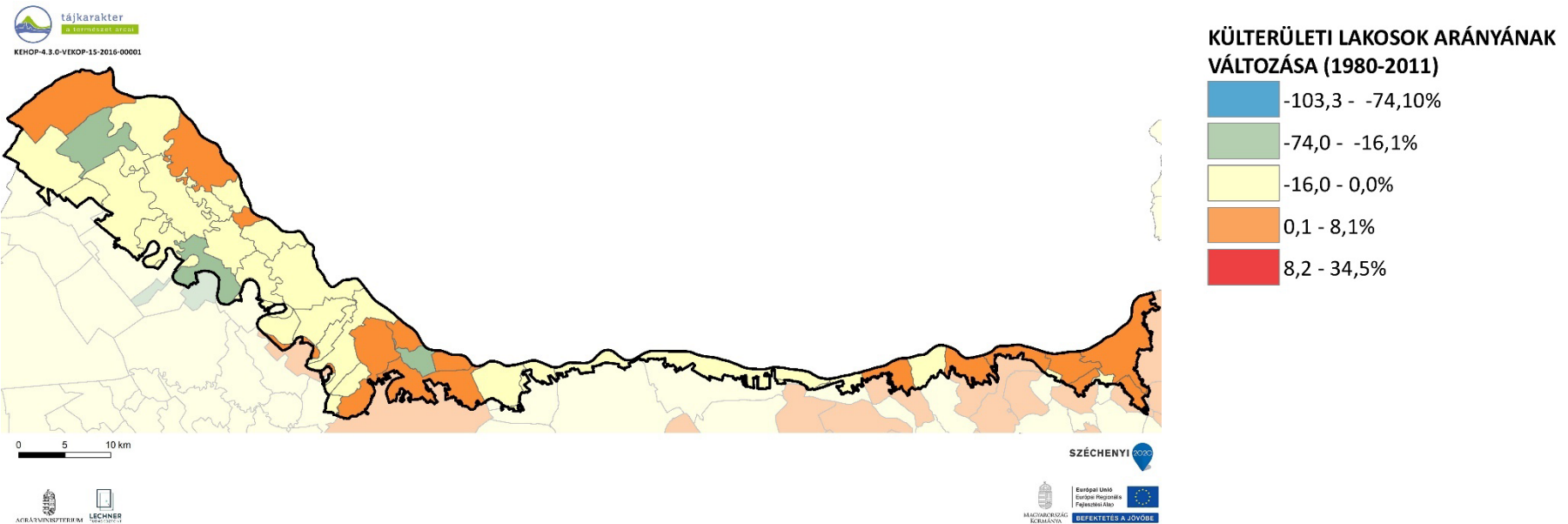
II/25. Népeségváltozás

A Felső-Duna mentén az országos folyamatokkal ellentétben 1980-hoz képest növekedett a népesség. Ebben többek között szerepet játszott az M1-es autópálya, az osztrák határ, valamint Győr közelsége. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/25. térkép)

II/26. Külterületi lakosok arányának változása

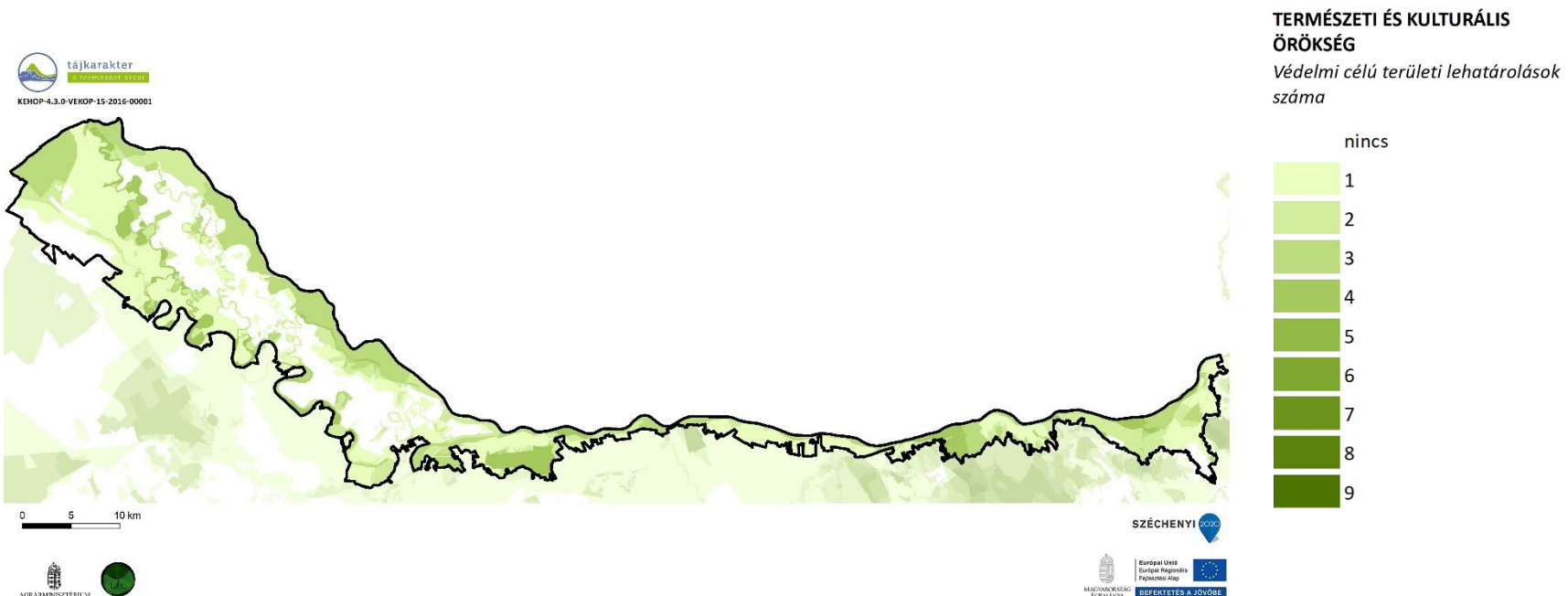
A térségben a települések többségénél a külterületi lakosság aránya az országos átlaghoz hasonló mértékben csökkent, míg például Rajka és Dunasziget esetében a külterületi lakosok aránya növekedett. Bezenye és Kimle esetében azonban jelentősebb csökkenés volt megfigyelhető. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/26. térkép)

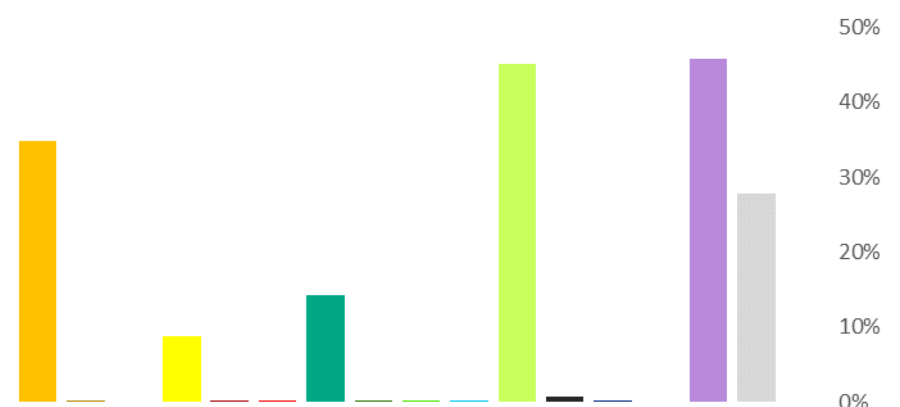
II/27. Néprajzi táj

A Felső Duna mente tájkarakter-terület magába foglalja a Szigetköz néprajzi tájat. Itt a falvak már jellemzően halmazos szerkezetűek, kialakulásukat a felszíni vizek gazdag hálózata is befolyásolta. Az oldalhatáros, fésűs, előkert nélküli beépítés a hagyományos, keletebbre ezt felváltja az útifalu jelleg, de már előkertes beépítéssel. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/27. térkép)

II/28. Természeti és kulturális örökség

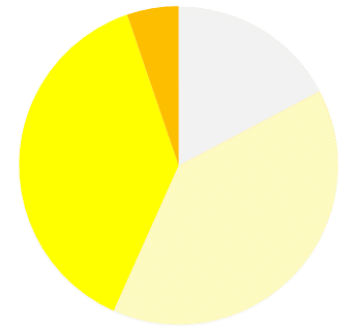
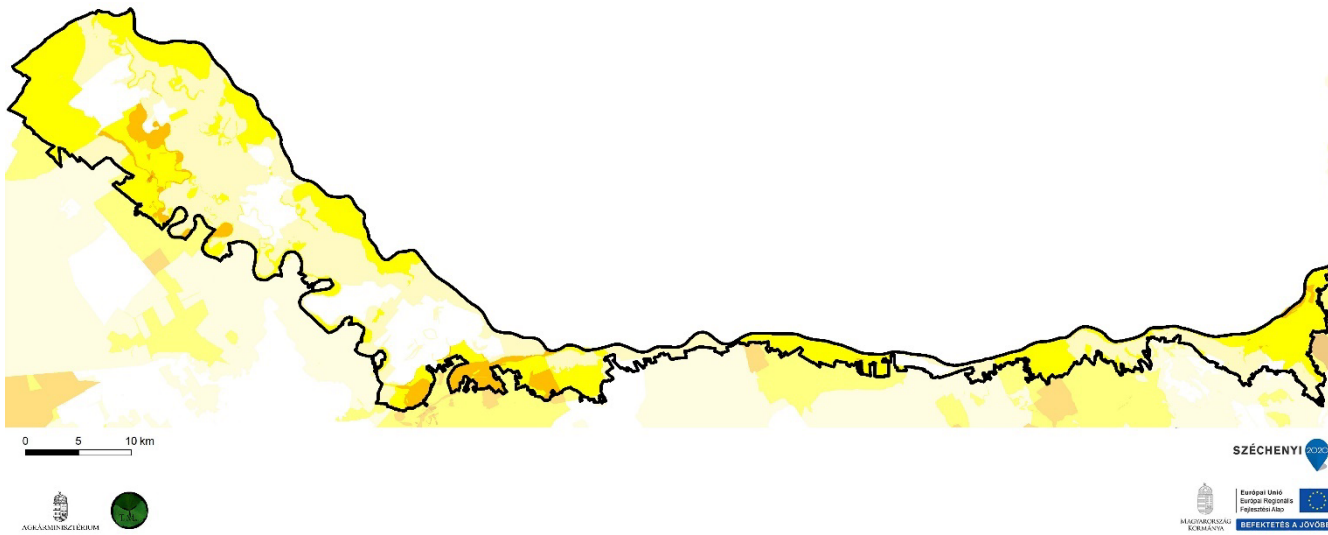
Védelmi célú területek	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Felső Duna mente	779,34	100,00%
Natura 2000 terület	271,16	34,79%
Barlang védőövezet	0,00	0,00%
EU diploma	0,00	0,00%
Naturpark	68,41	8,78%
Természeti emlék	0,07	0,01%
Természetvédelmi terület	0,19	0,02%
Tájvédelmi körzet	111,66	14,33%
Nemzeti park	0,02	0,00%
MAB bioszféra rezervátum	0,02	0,00%
Ramsari terület	0,04	0,00%
Nemzeti ökológiai hálózat	350,66	44,99%
Országos védettségű kulturális örökség	5,74	0,74%
Országos, területi védettségű kulturális örökség	1,07	0,14%
Világörökség terület	0,00	0,00%
Világörökség várományos terület	356,63	45,76%
Nem védett terület	216,17	27,74%

Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/28. térkép)

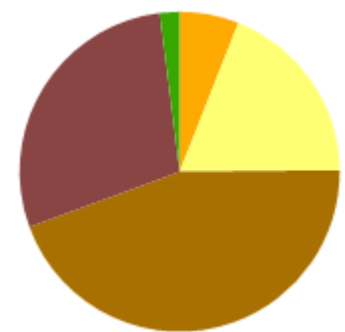
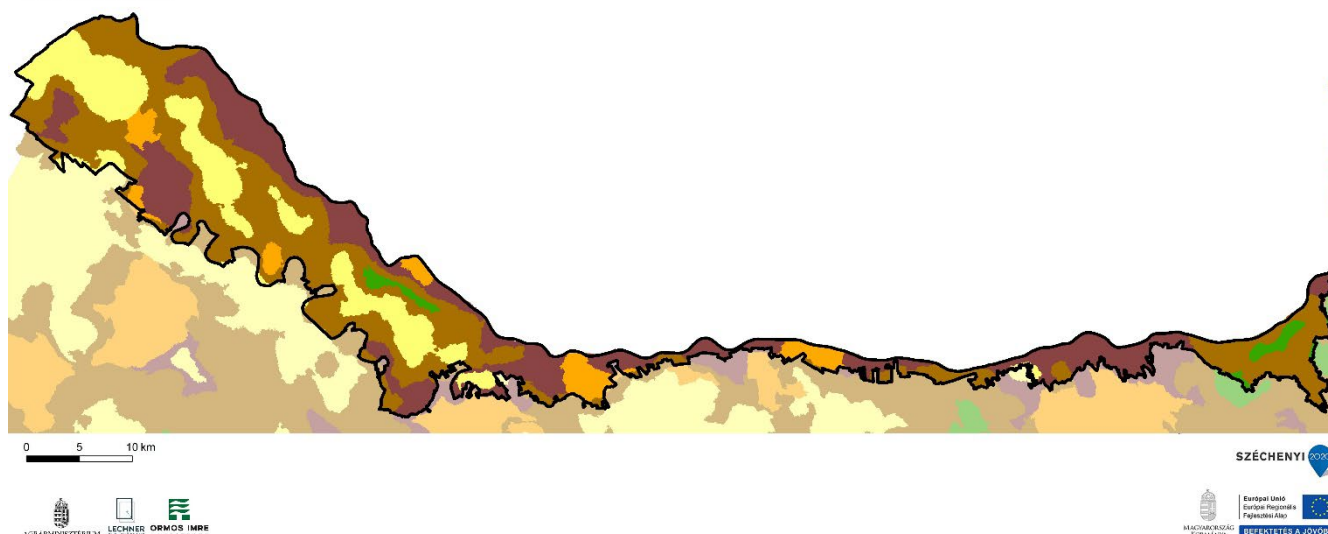
II/29. Megbecsültség

Megbecsültség	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Felső Duna mente	779,34	100,00%
1 - Nincs, igen alacsony	134,51	17,26%
2 - Alacsony	307,28	39,43%
3 - Mérsékelt	296,83	38,09%
4 - Számottevő	40,63	5,21%
5 - Jelentős	0,11	0,01%
6 - Magas	0,00	0,00%
7 - Nagyon magas	0,00	0,00%
8 - Kiemelkedő	0,00	0,00%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/29. térkép)

II/30. Vizuális jellemzők

Vizuális jellemzők	Területarány (%)
Felső Duna mente	
Zárt, homogén, szegélyekben szegény területek	6,0
Átlátható, szegélyekben szegény területek	18,9
Átmeneti, közepesen zárt területek	44,5
Szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek	28,6
Átlátható, nyitott, szegélyekben gazdag területek	2,0

A tájat az átmeneti, közepesen zárt területek (44,5%) uralják. Kisebb mértékben a szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek (29%) is előfordulnak. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/30. térkép)